

ברכת ראש הממשלה, מר לוי אשכול, בפתיחת המכון

להשכלה גבוהה בנגב - 9.11.67

שני נושאים עיקריים באים לידי ביטוי במעמד מרשים זה של פתיחת
שנת לימודים חדשה במכון להשכלה גבוהה בנגב - פיתוח הנגב ואיכלוסו,
והרחבת ההשכלה הגבוהה בישראל. שני נושאים אלה, כל אחד חשוב כשלעצמו,
ובהצטלבם - גוברת המשמעות של כל אחד ואחד מהם. בסני נושאים אלה
עדיפות גבוהה בטולם המטרות החברתיות והכלכליות של המדינה ויש לברך על
כל ציון דרך בהתקדמות המושגת בהם.

כמפעלים מכורכים אחרים במדינה, הוקם גם המכון להשכלה גבוהה
בנגב לפני כחמש שנים הודות לחזונום ולעקשנותם של קומץ אנשים משובעים
לדבר. אזכיר כאן את חלקו הרב של דוד טוביהו, מי שהיה ראש עיריית
באר-שבע בהקמת המכון וכן את חלקם של מדענים מן הקריה למחקר גרעיני
ומן המכון לחקר הנגב, אשר בזכותם ובזכות אחרים כבס לו המכון מקום בפמה
הפוסדות לחינוך גבוה בישראל. אציין גם כי אם הגיע המכון למה שהגיע
היום הרי זה תודות לרצון הטוב ולשיהוף הסעולה המבורך של שלושה מוסדות
נכבדים - קודם כל מכון וייצמן למדע, ואחר-כך הטכניון והאוניברסיטה
העברית.

מייסדי המכון הלכו בדרך שפילסה הממשלה, בהקימה את הקריה למחקר
גרעיני בדימונה ואת המכון לחקר הנגב בבאר-שבע. היא ראתה באלה יסודות
של אוניברסיטה העתידה לקום בנגב כחלק מחכנית כללית לאיכלוסו של
האזור ולביסוסו הכלכלי, החברתי והתרבותי.

משום כך נתנה הממשלה למכון לא רק את ברכתה, כי אם גם את תמיכתה

החומרית, בכסותה טרביח תקציבו.

הגידול המתמיד במספר הסטודנטים והמשתלמים, רמת ההוראה וגיוון

מערכת הלימודים מקדמים את המכון לקראת מעמד של אוניברסיטה.

בהזמנות זו שמח אני לבשר לכם, כי שר החינוך והתרכוה ואני הגענו

למסקנה שהצרכים מחייבים מינוי ועד מיוחד, ואמנם מינינו ועד לייסוד אוניברסיטה

הנגב בראשות פרופ' גיליס, שתפקידו יהיה לתכנן את קידומו של המכון להשכלה

גבוהה בנגב לקראת מעמד של אוניברסיטה, בה ישתלבו מוסדות המחקר השונים בנגב.

הועד נחבקש להגיש הצעות לגבי חכנה וכיוונה של הפעילות האקדמית של

האוניברסיטה, תכנית כמפית ותכנית פיסית.

איני רוצה להשיג את גבולו של הועד או לחזות מראש את הוצאות דיוניו.

אולם, נדמה לי כי אוניברסיטה בנגב תוכל לתרום הרומה מיוחדת לפיתוח הארץ

ולקידום המדע, אם תקדיש את עיקר מאמציה לחקר נושאים הקשורים בהפרחת

איזורים צחיחים ויישובם. אין אוניברסיטה כזו צריכה לדרוש לכל אוניברסיטה

אחרת במדינה. עליה לפרוץ דרכים חדשות במדע, במחקר ובהכניוה הלימודים

ועליה להיות חלוץ פיתוחו של הנגב ומורה הדרך בהדברת שממוחיו.

אוניברסיטה כזו צריכה למשוך הלמידים לא רק מסביבתה הקרובה, אלא מכל הארץ. עליה להקנות תורה, שאין ללמוד אותה אלא רק בה. כן תהיה מקום משיכה לא רק לתלמידים ולמשתלמים מן הארץ, כי אם גם מבחוץ. אני בטוח כי אם העוצב האוניברסיטה עיצוב בעל אופי מיוחד, ההולם את פטרונט של צרכי אזורים צחיחים, ישמש הדבר אחגר למחקר, להוראה וללימוד מיוחד במינו בעולם.

כאן עלי לומר בכל גילוי הלב, שאתיברסיטה של ממש לא תקום בנגב אם תהיה חלופה בפרופסורים ובמרצים אורחים, יהיו מצויינים ככל שיהיו. היא תתפחה רק אם יבואו ויחישכו בנגב - בבאר-שבע, בדימונה, בערד ובמקומות אחרים - חוקרים, פרופסורים ומרצים מעולים שיראו בקידום אוניברסיטה כזאת ובפיתוח הנגב בכלל יעוד חלוצי וציוני.

שמענו רבות על מדענים ישראלים בכירים בארצות הכרית ובמדינות אחרות, שעז רצונם לשוב לישראל ולהתישב ולעבוד בנגב, משום האתגר שבדבר. אנו מברכים אותם על כך, ואנו מחכים בשנה הקרובה לפחות לחלוצים שיבואו לפני המחנה הגדול. הם יוכלו למצוא שדות מחקר והוראה במכון להשכלה גבוהה, בקריה למחקר גרעיני ובמכון לחקר הנגב. ניתן להם אח כל הסיוע הדרוש כדי למצוא שיכון הולם. הם יוכלו, כשימצאו כאן, למלא תפקיד חשוב בעיצובה של האוניברסיטה ובכינון מוסדותיה.

התפתחותו של החינוך הגבוה בישראל מהווה אמת מידה מובהקת להתפתחותה של המדינה כולה ולהתפתחות הפרטים בתוכה. התקדמות זו מותנית כעידוד

שמעניקה הממשלה למוסדות החינוך ובשאיפתו של הפרט בחוכה להעפיל אל
הישגים חדשים ולהרווח אמאון סקרנותו האינטלקטואלית. הממשלה, מצידה,
תעשה כל שביכולתה לבצר ולפתח את החינוך והמחקר, היתר חלוי בעיקר בכס
ובאלה שיבואו אחריכם.

עם פתיחת שנה לימודים חדשה אברך את תלמידי המכון, חדשים וותיקים,
ואת חבר המורים והעובדים בברכה שיחזיקים בכס הפסוק "ראשיתו מצער ואחריתו
ישגה מאד".